

تراژدی‌ها و روزنامه‌نگاران؛ راهنمایی برای پوشش خبری مؤثرتر

ترجمه
سمانه ناظریان

چکیده

حوادث بحران‌های طبیعی و اجتماعی همیشه دارای قربانیان خاص خود هستند. توجه به این نکته که قربانیان و یا بازماندگان افرادی همچون ما بودند یکی از مسائل مهم برای روزنامه‌نگاران است. احترام به قربانیان، ابراز تأسف برای از دست‌رفتگان، معرفی کامل خود و طرح سؤالات ساده و روان ازجمله ویژگی‌های مصاحبه با قربانیان است.

در زمان بحران‌ها روزنامه‌نگار باید بداند که چگونه حوادث دلخراش را پوشش خبری بدهد و ضمن اینکه به وظیفه روزنامه‌نگاری در شرایط و محیط بحرانی توجه دارد حتماً مراقب زندگی خود نیز باشد. عکاسان خبری نیز در شرایط بحرانی باید دارای ویژگی‌ها و خصوصیات باشند تا فعالیت‌های آنان از یک سو عکس‌های گیرا و مناسب باشد و از سوی دیگر شأن و منزلت قربانیان حفظ و مراعات شود. نکته مهم دیگر رعایت نکاتی است که در اطاق تحریریه در صدد تنظیم و پوشش خبر هستید. رعایت اصول روزنامه‌نگاری در مواقع بحران هنگامی کامل می‌شود که روزنامه‌نگاران آشنا به مفهوم اختلالات عصبی پس از یک حادثه روحی (PTSD) باشد.

کلید واژه: روزنامه‌نگاری بحران، مصاحبه با قربانیان، پوشش اخبار بحران، اختلالات عصبی پس از حادثه روحی (PTSD)، مدیریت رسانه.

مقدمه

۱۹ آوریل ۱۹۹۵.

۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱.

همه می‌دانند که در این تاریخ‌ها چه روی داده است، اما احتمالاً حوادث دیگری را هم به یاد دارید: روزی را که طوفان شمار زیادی از مردم منطقه‌تان را به هلاکت رساند، روزی که آتش کودکان بی‌گناه را به کام مرگ کشانید، آن روز که به قتل رسانیدند کسی را که می‌شناختیدشان.

جنگ، حملات تروریستی، سوانح هوایی، حوادث طبیعی، آتش‌سوزی و قتل از جمله تراژدی‌هایی هستند که اصحاب رسانه، گزارشگران، ویراستاران و عکاسان خبری به پوشش آن می‌پردازند. این تراژدی‌ها تماماً قربانیانی دارند، بر جوامع تأثیرگذارند و تا مدت‌ها در خاطرات باقی خواهند ماند.

حوادث ۱۹ آوریل ۱۹۹۵، یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱، تقریباً فرهنگ‌های اتاق خبر را دگرگون ساخته است.

قربانیان. مرگشان و جراحاتشان تأثیر اندوبار مضاعفی خواهد داشت. پس از بمباران شهر اوکلاه‌ما، ادکلی مدیرمسئول روزنامه *اوکلاه‌ما* به کارمندانش گفت که این تراژدی داستان مردمی درجه یک بوده است. وی در اطلاعیه اتاق اخبار چنین نوشت: «این قربانیان به کام مرگ رفته، همچون ما بودند.» «خوب زندگی می‌کردند و زندگی مثرثمری داشتند. کودکانی هم که به همراه آنها به کام مرگ کشانده شدند توانمندی‌ها و استعدادهای بالقوه‌ای داشتند.»

جامعه. نحوه پوشش خبری روزنامه‌نگاران از یک حادثه بر چگونگی عکس‌العمل جامعه نسبت به آن تراژدی تأثیرگذار خواهد بود.

چریس پک، سردبیر آسوشیتدپرس در ۱۱ اکتبر ۲۰۰۱ در میلوکی به APME اذعان داشت که: «روزنامه‌های ما به مردم کمک کردند تا آنها دریابند که در نیویورک و واشنگتن دی‌سی چه روی داده است، روزنامه‌های ما بهترین منبع خبری شهروندان برای گرفتن اطلاعات در مورد یک تراژدی بوده‌اند. منبعی برای تقسیم احساسات، نگرانی‌ها و مهارت‌های مقابله با تراژدی‌ها.» پک، ویراستار روزنامه *کمریشال آپیل* در ممفیس، تن، می‌افزاید: «صفحات ما مردم را کنار هم گرد آورده است. گزارشگران، عکاسان خبری و ویراستاران ما فنون و مهارت‌های منحصر به فرد و ارزشمندی دارند که مردم را در درک مسائل پیچیده و سیاست‌های عمومی یاری رسانده‌اند.»

روزنامه‌نگاران. واکنش‌های انسانی برای همه مردم است. روزنامه‌نگاران وقتی که تراژدی‌های گروهی یا خشونت‌آمیز را پوشش می‌دهند، با درگیری‌های غیرمعمولی مواجه می‌شوند. ممکن است اولین واکنشگر به یک حادثه خشونت‌آمیز باشند. با قربانیانی فوق‌العاده غمگین سر و کار دارند. روزنامه‌نگارانی که به پوشش خبرهای خونین مرگ‌بار می‌پردازند، اغلب نیازمند ایجاد یک دیوار حرفه‌ای مناسب بین خود، بازماندگان حادثه و دیگر شاهدانی هستند که با آنها به مصاحبه می‌پردازند. پس از آنکه گزارشگران با آنانی که از فقدان بزرگ انده‌گین‌اند مصاحبه کردند همین دیوار می‌تواند مانع عکس‌العمل مناسب روزنامه‌نگاران نسبت به حادثه شود.

ال تامپکینز، از مؤسسه مطالعات رسانه‌ای، در یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ این‌طور می‌نویسد: «گزارشگران، عکاسان خبری، مهندسان، صدابرداران و دست‌اندرکاران تولید برنامه اغلب دوش‌به‌دوش امدادگران کار می‌کنند. به همان اندازه که افسران پلیس و آتش‌نشانان پس از حادثه اضطراب شدید دارند، روزنامه‌نگاران نیز از این اختلالات ناراحت‌اند، با این تفاوت که روزنامه‌نگاران پس از اتمام جریانات مربوط به یک حادثه بسیار اندک حمایت می‌شوند. امدادگران و سایر گروه‌های درگیر پس از اتمام کار با روش‌های مشاوره‌ای تخلیه اضطراب

می‌شوند این در حالی است که روزنامه‌نگاران مجال آن را ندارند و به داستانی دیگر و پوشش خبری دیگر می‌پردازند.»

می‌دانیم که در آینده با تراژدی‌های بیشتری روبه‌رو خواهیم شد — روزهایی که زمانی بسیار طولانی در اذهان ما، قربانیان و جوامع باقی خواهد ماند. نکات کاربردی ارائه شده در این مطلب به شما در کنار آمدن با پیامدهای بحران‌ها کمک خواهد کرد.

چگونه با قربانیان حادثه مصاحبه کنیم

۱. همیشه با قربانیان حادثه با احترام رفتار کنید، همان‌گونه که خود در شرایط مشابه انتظار چنان رفتاری را دارید. روزنامه‌نگاران همیشه به دنبال آن‌اند که به بازماندگان حادثه نزدیک شوند اما باید بدانند که این کار از حساسیت بالایی برخوردار است چرا که باید بدانند کی و چگونه عیب‌نشین کنند.
۲. به‌طور کامل خود را معرفی کنید. «جو‌های از روزنامه‌ اوکلاه‌مان هستیم، می‌خواهیم (داریم) گزارشی درباره‌ زندگی جسیکا می‌گیریم.» تعجب نکنید اگر در ابتدا با عکس‌العمل شدیدی مواجه شدید به‌خصوص از طرف والدین کودکان قربانی. در هر صورت شما به‌تندی برخورد نکنید.
۳. برای از دست‌رفتگان می‌توانید ابراز تأسف کنید اما هرگز نگویید که «درک‌تان می‌کنم»، می‌فهمم چه احساسی دارید. زمانی که فعالیت‌های خشن سیاسی را پوشش می‌دهید تعجب نکنید اگر یکی به عذرخواهی شما این‌گونه جواب دهد که: «متأسفم این کافی نیست»، کماکان محترمانه رفتار کنید.
۴. از همان ابتدا، با سؤالات خیلی سخت مصاحبه‌شونده را گیج نکنید. این‌طور شروع کنید: «می‌توانید درباره‌ زندگی جوی برای‌مان صحبت کنید؟» یا «جوی چه کاری را دوست دارد؟»، «سرگرمی مورد علاقه‌اش چیست؟» بعد گوش کنید! زیاد صحبت کردن بدترین اشتباه یک گزارشگر است.
۵. وقتی که با بستگان گم‌شده‌ای مصاحبه می‌کنید، فوق‌العاده دقت کنید، سعی کنید برایشان روشن کنید که قصدتان شرح زندگی‌شان است، پیش از آنکه خیلی دیر شود و خودشان هم مفقود شوند، نه نوشتن آگهی‌ ترحمشان. در صورتی که نمی‌توانید با قربانی یا بازمانده حادثه تماس بگیرید، سعی کنید با یکی از خویشاوندان و آشنایان تلفنی تماس بگیرید، برای مصاحبه هماهنگ کنید یا پیشنهاد بگیرید. در صورت مواجه شدن با عکس‌العمل شدید، شماره‌ تماس‌تان یا کارت‌تان را بگذارید و برایش توضیح دهید که در صورت تمایل می‌تواند بعداً صحبت کند، این اغلب به بهترین داستان‌ها می‌انجامد.

چگونه درباره‌ قربانیان بنویسیم

۱. بر زندگی قربانی متمرکز شوید. دریابید چه چیزی او را متمایز ساخته است: شخصیت، اعتقادات، محیط (اطراف، سرگرمی‌ها، خانواده و دوستان)، آنچه که دوست دارد و آنچه که

- دوست ندارد را مشخص کنید. به زندگی شخص دقیق شوید، همان‌گونه که عکاس در تنظیم عکس از چهره فرد دقیق می‌شود.
۲. به صحت و درستی مطلبی که پوشش می‌دهید اهمیت دهید. با قربانی یا نماینده او حقایق، نقل‌قول‌ها و املاهای اسم‌ها را بررسی کنید. دو مرتبه بررسی کنید. زیرا بار اول که با یک قربانی صحبت می‌کنید ممکن است گیج شده و حرفش ناتمام مانده باشد. بررسی دوباره صحت خبری گزارش‌تان را تضمین می‌کند. ممکن است اطلاعات و نقل‌قول‌های بیشتر دیگری را به شما دهد که قابل استفاده باشد.
۳. به جزئیات به‌جا و مرتبط بپردازید؛ چرا که به وصف بیشتر و تصویرسازی واضح‌تر از زندگی قربانی کمک می‌کند. به‌طور مثال: «جانی دوست دارد که عصرها برای سرگرمی خانواده‌اش گیتار بنوازد؛ اما نواختن گیتار به وی در رهایی‌اش از استرس ناشی از کارش به‌عنوان معاون بخشدار نیز کمک می‌کند».
۴. از پرداختن به جزئیات خونبار مرگ قربانی بپرهیزید. پس از بمباران شهر اوکلاه‌ها، برخی از گزارشگران ترجیح دادند که چیزی از اجساد تکه‌تکه شده قربانیان را که از درختان نزدیک ساختمان فدرال آویزان بود، نشان ندهند. از خود پرسید که آیا تصاویر مرتبط و به‌جا هستند یا نه فقط بر خوانندگان یا بینندگان‌تان اثرات روحی بد برجا می‌گذارند.
- از به کار بردن واژگان ثقیل و عباراتی چون «به آرامش ابدی خواهد رسید» یا «جامعه شوک‌زده از این مرگ می‌گرید» بپرهیزید همان‌گونه که یک نویسنده از کلمات ساده، سلیس و شیوا استفاده می‌کند، عمل کنید.
۵. از نقل قول و روایات خویشاوندان و دوستان قربانی برای شرح بیشتر زندگی شخص بهره‌گیری، به‌ویژه از آنهایی که می‌گویند شخص چگونه بر موانع زندگی‌اش غلبه کرد. به دنبال جدیدترین عکس‌های فرد باشید (اما همیشه در اسرع وقت آنها را برگردانید). بدین ترتیب شما اطلاعات چهره‌ای فرد را نیز می‌توانید انتقال دهید [از شکل و شمایل فرد نیز مطلع می‌شوید].

چگونگی پوشش خبری حوادث دلخراش در جامعه

۱. بدانید که پوشش خبری شما از یک حادثه دلخراش بر روی خوانندگان، بینندگان و شنوندگان تأثیر خواهد گذاشت. به یاد داشته باشید که لحن کلام شما در پوشش خبری یک حادثه بر نحوه عکس‌العمل جامعه به آن حادثه تأثیرگذار خواهد بود. بنابراین باید سیاست‌هایی را اتخاذ کنید که در پوشش خبری‌تان مؤثر باشد: برای مثال، به جای یک برنامه کفن و دفن خصوصی برای قربانیان، پوشش برنامه‌های یادواره‌ای عمومی را در نظر بگیرید و اگر تصمیم دارید که برنامه‌های خصوصی را پوشش دهید با دفتر کفن و دفن هماهنگ کنید تا مطمئن شوید کسی برایتان مزاحمت ایجاد نمی‌کند.
۲. از زندگی قربانیان و تأثیر آن بر جامعه داستان بنویسید. داستان‌های کوتاه درباره قربانیان، سرگرمی‌های مورد علاقه‌شان، اثرات چندگانه زندگی‌شان و آنچه که آنها را ویژه ساخته بنویسید. در برخی موارد، بستگان قربانیان آن‌گاه که می‌فهمند گزارشگر قصد نوشتن این نوع داستان‌ها را دارد تمایل به همکاری دارند. در سال ۱۹۹۵ پس از بمباران شهر اوکلاه‌ها،

روزنامه/اوکلاه‌مان چنین داستان‌هایی را “شرح زندگی” نامید. همچنین این روزنامه پس از توفان F-5 می ۱۹۹۹ که ۴۴ کشته داشت و سانحه هوایی ژانویه ۲۰۰۰ که ده تن از اعضای تیم بسکتبال دانشگاه دولتی اوکلاه‌ما را به هلاکت رساند، داستان‌های کوتاه زندگی قربانیان را با همین عنوان “شرح زندگی” منتشر ساخت. پس از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در حمله به مرکز تجارت جهانی، روزنامه نیویورک تایمز داستان‌های کوتاه خود درباره قربانیان را “شرح غم” خواند. روزنامه/زیبوری پارک پرس (APP) داستان‌های خود را “پاسداشت” نامید. این داستان‌های کوتاه می‌تواند هر روز با یک شیوه واحد به چاپ برسد تا زمانی که شرح زندگی تمامی قربانیان داده شود. بعضی وقت‌ها داستان‌ها طولانی‌تر هم می‌شوند.

۳. به تشکیل جلسات هم‌اندیشی بپردازید؛ درباره آنچه که مردم می‌اندیشند و آنچه که تشویق‌شان می‌کند. فهرستی از اینکه مردم از چه راه‌هایی می‌توانند کمک‌تان کنند و آنچه که تاکنون کرده‌اند بیابید. فرانک، ام، اچوگ، رئیس بازنشسته کمیته اجرایی مرکز دارت می‌گوید: «روزنامه‌نگاران و بهیاران، آن‌گاه که بازماندگان در معرض جراحات بیشترند، درگیری‌های مشابه دارند. روش‌ها ممکن است متفاوت باشد اما هدف یکی است: مطلع شدن از اینکه چگونه می‌توان کمک‌رسانی کرد.»

۴. راه‌های کمک‌رسانی مردم را بیابید همچون مهر ورزیدن و در طول مراحل بازپروری از آنها گزارش بگیرید. این امر به مردم امید می‌بخشد.

۵. این سؤالات را مدام از خود پرسید: جامعه به دنبال چیست؟ چه می‌خواهد بدانند؟ و چه میزان از پوشش یک خبر زیاده‌روی و افراط است؟ و چه وقت رسانه‌ای خود غرق داستانی می‌شود که مردم به آن توجه کمی دارند؟ اهمیت مردم بیش از کشتار دسته‌جمعی یا یک فاجعه است. پوشش خبری باید این موضوع را انعکاس دهد.

چگونه مراقب خود باشیم

۱. محدودیت‌های خود را بدانید. اگر به شما مأموریت خطرناکی داده شد و می‌دانید که در انجام آن ناتوان‌اید، مؤدبانه نگرانی‌های خود را با مدیر خود بیان کنید به او بگویید که احتمالاً بهترین شخص برای این کار نیستید و دلایل را برایش شرح دهید.

۲. به خود زنگ تفریح دهید. چند دقیقه‌ای، چند ساعتی دور بودن از موقعیت حادثه خبرساز، اضطراب را می‌کاهد.

۳. شنونده حساسی را بیابید. از یک ویراستار گرفته تا یک هم‌رده؛ کسی که صحنه‌ای مشابه را تجربه کرده باشد، اما آنکه کارتان را ارزیابی می‌کند نباشد.

۴. چگونگی کنار آمدن با فشارهای وارده را یاد بگیرید. با سرگرمی، ورزش یا شرکت در مراسم دعا از همه مهم‌تر با بودن در کانون خانواده، کنار دوستان و آشنایان. شبکه پزشکی کانکتیکات شرقی پیشنهاد می‌کند که طولانی، آرام و عمیق نفس بکشید، تا پنج بشمارید و آن‌گاه با شمردن پنج شماره به آهستگی نفستان را رها کنید. فرض کنید هر بازدمی تنفس را افزایش و هر دمی آرامش می‌بخشد. همه اینها برای سلامت جسمی و روانی شما می‌تواند مفید باشد.

۵. این را درک کنید که مشکلات تان می‌تواند فراگیرتر باشد. مخبر جنگی، ارنی پایل، پیش از مرگش در آوریل ۱۹۴۵ این‌گونه نوشت: «برای مدتی بسیار طولانی درگیر این مشکل بودم [عمیقاً فکرم مشغول بود] روحم سست و متزلزل و فکرم گیج بود.» در این حالت به دنبال مشاوره با یک حرفه‌ای باشید.

نکاتی برای عکاسان خبری تراژدی‌ها

۱. بدانید که ممکن است شما اولین نفری باشید که به صحنه تراژدی می‌رسید. ممکن است با شرایط بسیار خطرناک و عکس‌العمل‌های شدید از طرف پلیس و مردم مواجه شوید. خونسردی خود را حفظ کنید [آرام باشید]، به اعصاب خود مسلط باشید، حواس‌تان باشد که یک دوربین نمی‌تواند محافظ‌تان باشد (جلوی آسیب دیدن تان را بگیرد). بدون شک فوراً صحنه‌ای را که خطرناک است ترک کنید. هر سرپرست و ویراستاری می‌داند که زندگی یک شخص از عکس مهم‌تر است.
۲. با تک‌تک قربانیان، با احتیاط، محترم و در شأن‌شان رفتار کنید. در جواب برخورد شدید قربانیان حادثه عکس‌العمل شدید نشان ندهید. مؤدبانه خود را معرفی و کارت‌تان را مشخص کنید و بعد سؤال‌تان را بپرسید و اطلاعات بخواهید.
۳. ممکن است تصاویر دلخراش زیادی از تراژدی گرفته باشید. از خود بپرسید آیا اهمیت ثبت تاریخی دارند یا برای خوانندگان یا بینندگان بیش از اندازه گویا و زنده هستند.
۴. هر کاری از دست‌تان برمی‌آید انجام دهید تا خلوت اندوهناک افراد را برهم نزنید. این بدان معنا نیست که نباید از صحنه‌های عمومی عکس‌های عاطفی بگیرید، بلکه نباید به مایملک شخصی افراد به زور وارد شوید و یا مزاحم سوگواری قربانیان شوید.
۵. بدانید که به‌عنوان یک انسان باید مواظب فکر و روان‌تان باشید. عواطف‌تان را بیان کنید. درباره آنچه که دیده‌اید با دوست، همسر و یا همکار خود صحبت کنید. درباره آن بنویسید و تصاویر مثبت را جایگزین تصاویر وحشتناک کنید. برنامه روزانه‌ای از عادات سلامت‌بخش برای خود تنظیم کنید. دکتر النانومن، دارای مجوز درمانگاه روان‌شناسی، پس از بررسی آماری ۸۰۰ عکاس خبری به مجمع عکاسان خبری مطبوعات ملی چنین گفت: «شاهد مرگ و جراحات بودن، عواقب و تلفات خاص خود را دارد. تلفاتی که با نزدیک‌تر شدن به صحنه حادثه افزایش می‌یابد. هرچه بیشتر عکاسان خبری به این مأموریت‌ها روند، بیشتر عواقب روانی این حوادث را تجربه می‌کنند.» اگر مشکلات تان فراگیر و گیج‌کننده شد، بدون شک به دنبال مشاوره حرفه‌ای باشید.

نکاتی برای مدیریت اصحاب رسانه در پوشش خبری حوادث غمبار

۱. این را بدانید:

- که هر یک از شما در اتاق اخبار ممکن است متفاوت از بقیه تحت تأثیر حوادث قرار گیرد. برخی ممکن است سریعاً تحت تأثیر قرار گیرند و برای برخی دیگر، روزها، هفته‌ها، ماه‌ها و حتی سال‌ها طول بکشد. روزنامه‌نگاران چه آنان که مدعی‌اند یا به نظر می‌رسد که حادثه هیچ تأثیری بر آنها نگذاشته است، در حقیقت بیشتر از همه از حادثه متأثر می‌شوند. برخی به

مکانیزم‌هایی متوسل می‌شوند که به آنها در کنار آمدن با تراژدی یاری می‌بخشد. البته ممکن است این مکانیزم‌ها اثر اندکی داشته باشند.

- مشکلات شخصی روزنامه‌نگار بر عکس‌العمل وی نسبت به حادثه تأثیرگذار است. برای مثال، کسی که در زندگی شخصی‌اش با طلاق مواجه است ممکن است بیش از دیگران از حادثه متأثر شود.

- همکاران‌تان در صورت تأثیرپذیری از حادثه علائمی از خود نشان می‌دهند. خستگی، تندخویی و سخت‌مورد انتقاد قرار دادن نشانه معمولی است که ممکن است در داخل یا خارج از اتاق اخبار بروز کند. سرپرستان و گزارشگران را تشویق کنید به این علائم توجه کنند.

۲. کسی را به‌عنوان مسئول کنترل‌کننده کارکنان تعیین کنید؛ کسی که بتواند در این باره پیشنهاد و راهکار ارائه دهد. پس از یازده سپتامبر ۲۰۰۱ دو نفر از کارمندان داخلی APP نیوجرسی به‌عنوان «فریادرس» برای این کار تعیین شدند. الین سلوسترینی گزارشگر یکی از فریادرسان، نوشت که به همراه کارول جورجیا ویلیامز برای پوشش خبری حوادث و هم‌توجه به نیازهای شخصی افراد تعیین شدند. «ما در اجلاس خبری شرکت کردیم، سعی کردیم جواب سؤالات‌مان را بیابیم، از مردمی که بار سنگین غم را بر دوش می‌کشیدند مراقبت کردیم و به سازماندهی مابقی در رسیدن به آرامش کمک رساندیم، همچنین با کسانی که گفته می‌شد مشکلاتی دارند، صحبت کردیم.»

۳. جلسات مشاوره تشکیل دهید. همچنین جلسات گروهی که در آن به شرح منابع و چگونگی پوشش خبری پردازید؛ اینکه چگونه کارکنان خبری می‌توانند به خود و دیگران یاری رسانند و راهکارهای ممکن در این زمینه را ارائه دهید. انتظار نداشته باشید که کارمندان خبری در این جلسات به شرح جزئیات محرمانه و خصوصی خود پردازند.

۴. با ایمیل یا اطلاعیه نکات لازم را یادآور شوید؛ نکاتی که کارمندان خبری را تشویق و آنها را از تأثیر کارشان بر مردم آگاه می‌سازد، یادداشت‌هایی که روز و تاریخ را برایشان یادآور می‌شود. نکاتی که اضطراب را می‌کاهد، یادداشت‌ها و نامه‌های مثبت از خوانندگان در مورد پوشش خبری آنها مثلاً: پس از یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ خاطرات ویلیام ای اسمیت، کمک ویراستار نیویورک تایمز و گزیده‌ای از خاطرات هنری فریمن ویراستار *ژورنال نیوز* در وایت پلینز نیویورک:

«ما اخبار را پوشش می‌دهیم و تا عالی‌ترین سطح روزنامه‌نگاران به کارمان ادامه خواهیم داد. خوانندگان ما اکنون بیش از هر زمان دیگری به ما نیاز دارند، کاری که ما هر روز انجام می‌دهیم — مخصوصاً در حال حاضر — حائز اهمیت است.»

۱. کارکنان را در انجام کارهایی که به خودشان کمک می‌کند تشویق کنید. نکات مهم را در تابلوی اعلانات بچسبانید و آنها را در اطلاعیه‌ها و ایمیل‌ها نیز بگنجانید.

افسر هزمت، مایک هاگن، حقیقت قرن ۲۱ را این‌گونه تأیید می‌کند: پلیس، آتش‌نشانان و اکنون روزنامه‌نگاران، اولین واکنش‌گران به عمل تروریستی‌اند.

افسر پلیس لس‌آنجلس در کنفرانس “تروریسم هملند: روزنامه‌نگاران اولین واکنشگران” که در ژوئن ۲۰۰۳ برگزار شد گفت: روزنامه‌نگاران معمولاً قبل و یا سریعاً به دنبال پلیس و آتش‌نشانان وارد صحنه‌های خطر می‌شوند.

این امر برای گزارشگران و عکاسان خبری مجرب به حقیقت پیوسته است، بارها از اولین کسانی بوده‌اند که پس از حملهٔ خشونت‌آمیز وارد صحنه شده‌اند. در جوامع امروزی تروریسم بیش از یک تهدید شده است، لذا روزنامه‌نگاران و سرپرستان‌شان باید از مسائل اخلاقی و امنیتی ممکن آگاه باشند. دکتر فرانک اکبرک اذعان داشت:

افسران پلیس، آتش‌نشانان و بهیاران برای امدادرسانی اورژانسی آموزش می‌بینند و مجهز می‌شوند. وقتی که روزنامه‌نگاران اولین واکنشگران یک حادثه هستند، باید برای خود و دیگران که در معرض خطرات فیزیکی و روحی قرار دارند، تصمیمات دشواری اتخاذ کنند. خطراتی که هم خودشان و هم اطرافیانشان را تهدید می‌کند.

پاسخ به این سؤال از مسائل اخلاقی است که باید مورد توجه قرار گیرد؛ آیا روزنامه‌نگار می‌تواند بیش از آنکه نیروهای اورژانس برسند به مصدومین کمک برساند؟ از کنار مصدومین به راحتی گذشتن و کار خود را انجام دادن اخلاقاً از نظر مردم ناپسند و غلط است.

روزنامه‌نگاران و عکاسان خبری در کنار مسئلهٔ اخلاق کمک‌رسانی به قربانیان، باید به خطراتی که در پوشش خبری حملات خشونت‌آمیز تهدیدشان می‌کند نیز توجه کنند. اولین واکنشگران وقتی که به عنوان اولین نیروها وارد صحنه می‌شوند باید به محیط و نکات امنیتی واقف باشند.

این خطرات شامل:

- هنوز مجرم در منطقه حضور دارد.
- تهدید خشونت ادامه دارد یا هر حادثهٔ خطرناکی نزدیک است.
- هنوز منطقه به حادثهٔ زیست محیطی آلوده است.
- تروریست‌ها قصد حملهٔ بعدی را دارند.

رودنی پیندر، مدیر اخبار بین‌الملل مؤسسهٔ امنیت، خطاب به یونسکو در جامائیکا این گونه بیان داشته که روزنامه‌نگاران باید بیش از این به مراقبت از خود در مقابل صدمات روحی و روانی و آموزش در این زمینه تمایل نشان دهند. او همچنین گفت: «برخی از روزنامه‌نگاران ما هنوز چون گاوچرانان [پیشه‌وران ناشی] برخورد می‌کنند و با این کار خود و همکاران خود را به خطر می‌اندازند.»

سرپرستان همچنین باید که گزارشگران و عکاسان خبری، به ویژه جوان‌تر و کم‌تجربه‌ترها، را به موقعیت‌های خطرناک بفرستند. باید به دنبال راه‌هایی برای حفاظت از روزنامه‌نگاران خود باشند و باید که هشدارهای لازم را به آنها بدهند.

براساس داستان مارس ۲۰۰۳ روزنامهٔ نیوز دی از جیمز مآذر، نیوز دی و واشنگتن پست به خرید تجهیزات امنیتی مبادرت ورزیدند که گزارشگران و عکاسان خبری‌شان را در پوشش خبری خطرناک حفاظت می‌کند. شماری از روزنامه‌نگاران نیز در کنفرانس “تروریسم هملند” اذعان داشتند که مسائل امنیتی ویژه را آموزش دیده‌اند.

هوارد ای تانیر، نایب رئیس تحریریه شرکت تریبیون، بخش انتشارات، به مآذر گفت که روزنامه‌هایی که آنها منتشر می‌کنند روزنامه‌نگاران خود را به پوشش خبرهای خطرناک مجبور نمی‌سازند و نیوزدی احتیاط‌های امنیتی را به آنها یادآور می‌شوند. این روزنامه‌ها شامل: لس‌آنجلس تایمز، شیکاگو تریبون، و نیوزدی هستند.

تانیر گفت: «به یاد داشته باشید که خبر به اندازه زندگی یک گزارشگر نمی‌ارزد و یک گزارشگر مرده نمی‌تواند هیچ گزارشی بگیرد.»

بالآخره و شاید از همه مهم‌تر اینکه روزنامه‌نگاران و سرپرستانشان باید از اثرات روانی یک خبر آگاه باشند. شرح خلاصه‌ای از این اثرات یا مشاوره در این زمینه ضروری است تا صدمات عاطفی ناشی از اولین واکنشگر میدان بودن را کاهش دهد یا جبران کند. همان‌گونه که افسر هاگن بیان داشته، امروزه روزنامه‌نگاران باید بدانند که اولین واکنشگر خشونت یا حمله تروریستی بودن خطرات فیزیکی و روانی خاص خود را به همراه دارد.

اختلالات عصبی پس از حادثه روحی

در این بخش مطالعه موردی چانتال مک‌لافین را که مدرسه فارغ‌التحصیلان روزنامه‌نگاری دانشگاه کلمبیا، به صورت آنلاین آن را درج کرده، می‌آوریم:

انجمن روان‌شناسی آمریکا، بی‌حسی عاطفی و اجتناب از مردم و مکان‌هایی که یادآور حادثه تلخ بوده‌اند را از جمله اختلالات عصبی پس از ضربه روحی (PTSD) می‌داند که با گذشت دست‌کم یک ماه از پوشش خبری مکرر حادثه بروز می‌کند. زود جوش آوردن و عصبی شدن، تندخویی، رفتارهای عصبی، عدم تمرکز، اختلال در خواب و احساس ناامنی از نشانه‌های این اختلالات است. بازماندگان فاجعه معمولاً افسرده و در روابط کاری و خانوادگی خود مشکل دارند. کسانی که دچار این اختلالات عصبی گشته‌اند ممکن است تا سال‌ها در سکوت از نشانه‌های این بیماری رنج ببرند بدون آنکه علت آن را بدانند و یا حتی تشخیص دهند.

استرس یا همان فشار عصبی عکس‌العمل طبیعی و معمول به خشونت و تراژدی‌های انسانی شدید و طولانی مدت است. اما آنچه که در مورد روزنامه‌نگاران مستثناست این است که ما به‌عنوان روزنامه‌نگار تصور می‌کنیم که در عکس‌العمل‌هایمان مستثنا از بقیه هستیم. خشونت و پیامدهای عاطفی آن بر همه کسانی که جزء اولین واکنشگران‌اند تأثیرگذار است؛ از جمله، پلیس، آتش‌نشانان، گروه‌های امداد اورژانس و روزنامه‌نگاران.

گزارشگران خیلی متفاوت از پلیس و نیروهای اورژانس نیستند. اغلبشان موضوع را برای همکارانشان راحت‌تر بیان می‌کنند تا با دیگران. کافی‌شاپ می‌تواند مکان مناسبی برای گزارشگری و تعامل اطلاعات خبری و عاطفی اصحاب رسانه باشد. همان‌گونه که مارک پدالتی مردم‌شناس و نویسنده «داستان‌های جنگ: فرهنگ ضرررسانی خارجی» می‌گوید، اگرچه که گزارشگری باید براساس واقعیت باشد و نیاز به معرکه‌گیری ندارد اما این رفتار اغراق‌آمیز در فرهنگ روزنامه‌نگاران جافتاده است.

احساس نیاز برای تشکیل جلسات گزارشگری برای ابراز احساسات پس از حمله به مرکز تجارت جهانی برخلاف آنچه که خیل کثیری از روزنامه‌نگاران تصور می‌کنند نشانه ضعف نیست.

برعکس در صورتی که جلسات گزارشگری با موفقیت انجام شود بر قدرت و توانمندی روزنامه‌نگاران می‌افزاید. ابراز احساسات چه به صورت نوشتن، کشیدن، نقاشی کردن، صحبت کردن یا گریستن، مسیری را که یک خاطره دلخراش در مغز ضبط شده را تغییر می‌دهد، گویی که خاطره از یک مکان سخت به مکان دیگری از حافظه انتقال می‌یابد. کودکان بازمانده از گواتمالا تا بوسنی با کشیدن و رنگ‌آمیزی کردن تصاویری از جنگ و حملات، رنج و دردشان را التیام بخشیدند. به‌ویژه وقتی که این ابراز احساسات با ناله و سوگواری همراه شود. ابراز احساسات باعث تخلیه عاطفی فرد می‌شود و این توانایی را به مؤلف خود می‌دهد که در آینده با اندوه و درد کمتر خاطرات تلخ خود را به یاد آورد.

روزنامه‌نگاران هم اغلب این‌گونه‌اند. با نوشتن و تولید یک گزارش درد خود را التیام می‌بخشند. «اما نکته اینجاست که آنها نمی‌توانند همه موضوعات را در روزنامه بیاورند. موضوعاتی که یا خیلی وحشتناک و تکان‌دهنده‌اند و یا خیلی تند و نامرتبط، همه می‌دانند.» پنی کوکرل از نویسندگان روزنامه *اوکلاه‌مان* چنین گفت: «آنچه که واقعاً [پس از بمباران شهر اوکلاه‌ما] به آن نیاز داشتیم فرصتی برای تبادل اطلاعات با همکاران روزنامه‌نگارم بود.» اما، ادامه داد: «با گذشت زمان، توان‌مان تحلیل رفت و به حدی از بمباران خسته شدیم که حقیقتاً نتوانستیم جلسه‌ای تشکیل دهیم.

مثل همه کسانی که دچار غم و درد می‌شوند، روزنامه‌نگاران نیز با خود می‌اندیشند که آیا این غم و درد از آن آنهاست، یا نه. سرکوب احساسات، اختلالات را طولانی‌تر و حتی در آینده اثراتش را وخیم‌تر می‌سازد. پس از پوشش خبر تراژدی‌ها ابراز احساسات در مورد آنها بدیهی است و هر چه زودتر این تخلیه عاطفی صورت گیرد بهتر است. برگزاری جلسات گزارشگری ضمن خدمت، هم برای کارکنان خبری و هم برای کارفرمایان مفید است چرا که نتیجه آن معمولاً داشتن روزنامه‌نگاری مجاب‌کننده [پاسخگو] و حساس است. روزنامه‌نگاران حتی آنانی که افتخاری یا برای خود کار می‌کنند باید از این جلسات اعم از حرفه‌ای و هم‌رده‌ای بهره‌جویند.

پس از انتشار اخبار در رسانه‌های مختلف، با دیگران به بررسی کارهای تولیدشده در این زمینه پردازید.

<http://www.dartcenter.org/quick tips/interviewing.php>

منبع: